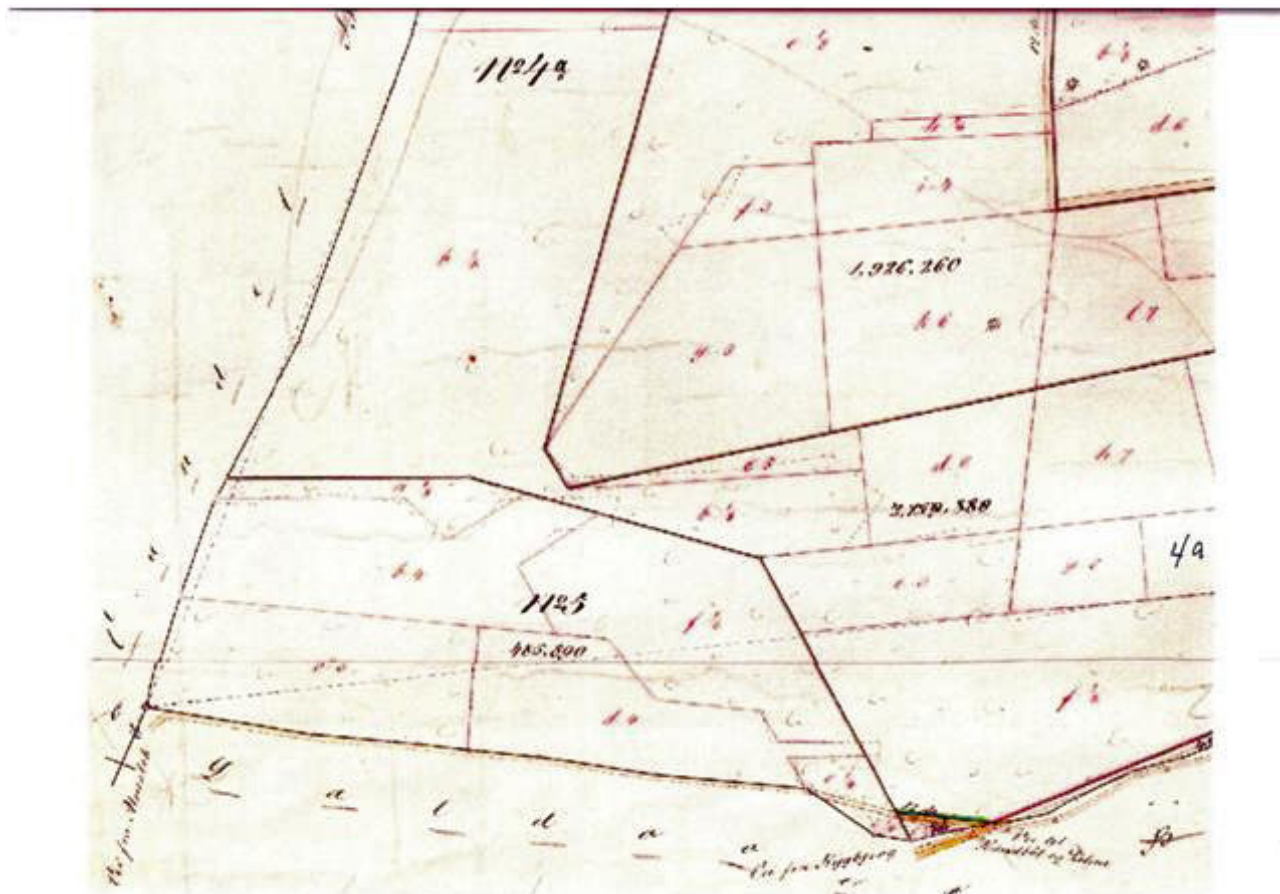

Matr.nr. 5 (KMS 1863-1897) - nedrevet

Landejendom i den sydlige kant af den nuværende Randbøl Plantage

Posted by Frank Laursen (LAU)

På kortet ses ejendommen liggende ved punkt 242. Den fuldt optrukne vej mod sydvest er den nuværende Rygbjergvej.

Matrikelkort fra 1787 rettet 1825 udvisende matrikel No. 5 af Randbøl. Bemærk det sydøstre hjørnes udformning og skelsætning mod den østlige nabo. Arealet var på 485.890 kvadratalen, hvilket svarer til ca. 12500 kvadratmeter.

Matrikel nr. 5 må være udstykket fra Randbøl kro (Randbølgaard) omkring 1800, måske i forbindelse med de almindelige udskiftninger som følge af Landboreformerne i 1788.

Der vides ikke hvem der har opført ejendommens to længer, hvoraf stuehuset efter brandforsikringens tekst, har ligget mod øst.

1816

Anders Christensen

Anders Christensen fik "sit sted Randbølhuus" med dets to huse forsikret for 200 rigsdaler i 1816. Måske har der været en ejer af ejendommen før Anders Christensen.

1830

Zaicharias Andersen

Zaicharias Andersen fik ejendommen forsikret i juli kvartal 1830.

I følge folketællingen af 1834 (opslag 10) for Randbøl by så familien således ud:

Zaicharias Andersen 24 år, gift, husmand, lever af sin jord

Voldborg Nisdatter 22 år, gift, hans kone

Anders Zaichariasen 2 år, ugift, deres barn (født 17/10 1834)

Jens Baltqarsen 81 år, enkemand, på ophold hos Zaicharias Andersen, imod at han nyder afgrøderne af et aftægts.....jord, som tilhørte Jens Baltqarsen.

Jens Baltqarsen var født i Willebøl sogn, Calslund ved Ribe. Han døde 11/3 1835.

1839

Søren Enevoldsen

Ved skøde af 16. november 1839 købte Søren Enevoldsen ejendommen matrikel nr. 5 af Randbøl med kirketiende.

Den var sat til hartkorn 5 skp. 2 fjk. 1 $\frac{3}{4}$ alb. Af matrikelkortet fremgår, at ejendommen var på 485.890 kvadratalen.

Det er ikke undersøgt om der var bygninger på grunden på dette tidspunkt, eller om Søren Enevoldsen har opført disse.

Den 30. maj 1844 tilkøbte Søren Enevoldsen matrikel nr. 5c af Dallover, som var næsten lige så stor i areal som det han ejede i forvejen.

Folketællingen i 1840 nævner følgende beboere på matrikel Nr. 5, en gård:

Søren Enevoldsen 45 år, gårdmand, lever af sin jord

Maren Jeppesdatter 30 år, hans kone

Anna Johanne Enevoldsen 5år, deres datter

Anders Zackariasen 8 år, plejesøn.

Ved folketællingen i 1845 har parret fået to børn mere på hhv. 5 og 1 år, men navnene er ulæselige. Søren Enevoldsen døde 29/4 1858.

1858

Niels Mortensen

Niels Mortensen overtog ejendommen med kirketiende ved skøde af 14. marts 1858.

1860

Jeppe Nielsen Meils

Ved skøde fra Niels Mortensen til Jeppe Nielsen Meils af 14. marts 1860 købte Jeppe Nielsen Meils ejendommen med kirketienende af sin svigerfar.

Ifølge folketællingen af 1. februar 1860 bebos landejendommen af
Jeppe Nielsen 40 år, gift, født i Varde Landsogn, husmand og husfader
Ane Mortensen 45 år, gift, født i Randbøl Sogn, hans kone
Deres børn:
Martin Nielsen 8 år, født i Kolding
Kathrine Maria Christine Nielsen 4 år, født i Kolding.

Ved folketællingen i 1870 er de samme personer til stede på ejendommen, foruden Niels Mortensen 64 år, født i Kolding, aftægtsmand (Ane Mortensen far).

Jævnfør Randbøl Sogns kirkebog døde Jeppe Nielsen 4/1 1877, 57 år gammel.

Han betegnes her som gift husmand på Randbøl Mark, født i Varde Landsogn. Faderen: Niels Nielsen.

1877

Ane Mortensen
(Jeppe Nielsens enke)

I folketællingerne fra 1880 og 1890 findes såvel enken Ane Mortensen som de to børn på ejendommen.

Børnene var da henholdsvis 37 og 33 år, men boede tilsyneladende stadigvæk hjemme.

Ane Mortensen benævnes som husmoder og landmand, der lever af sin jord.

I 1881 opstod der en tvist imellem enke Ane Mortensen og Vejle Amt, på foranledning af amtsrådsmedlem cand. polit. Richs, vedrørende skelsætning mellem ejendommen og den af amtet nybyggede jordemoderbolig, som lå ved det sydøstre hjørne af Ane Mortensens jord.

I den anledning afholdtes der et møde parterne imellem den 15. august 1881.

Mødereferatet findes på Landsarkivet i Viborg udfærdiget i gotisk håndskrift. Den renskrevne og ”oversatte” version af referatet ses nedenfor.

Udrag fra Hegnsynsprotokol

År 1881 den 15. aug. afholdt undertegnede hegnsynsmand efter begæring af amtsrådsmedlem cand.polit. Richs et syn over skellet mellem pladsen ved Randbøl jordemoderhus og Ane Mortensens ejendom pr. Randbøl mark. Rich ønskede et dige sat fra vejen Frederikshåb - Randbøl til vejen Almstok - Randbøl i retning fra syd til nord af ca 20 favns længde. Linien blev nøjagtig udstukket, midtpunktet markeret og enedes Bæchs, på Vejle Amtsråds vegne og Ane Mortensen om at sætte halv hegn på følgende vilkår.

- 1) Hegnet må ifølge Ane Mortensens begæring ikke påbegyndes før 1. februar 1882, og skal være færdig opført til 1. maj dette år.
- 2) Hegnet sættes dobbelt med en grøft på hver side i en højde af mindst 7 kvarter, af gode sammenhængende ~~x~~ græstørv og grøfterne må ikke være over 1 alen dybde, digets Randbredde foden iberegnet skal være 3,5 alen, de i også skellet liggende sten fordeles i Randen af diget i alfald for største delén digets fod skal på hver side være 1 kvarter dets bredde foran 7 kvarter.
- 3) Hegnets beplantes for Vejle Amtsråds ~~vegne~~ Regning i sin hele længde på betingelse af amtet beholder fuld rådighed i nu og i fremtiden over beplantningen, vedligeholdelsen af såvel Diget og grøfterne falder halvt på parterne således at Ane Mortensen og senere ejere af hendes gård vedligeholder den vestre, jordemoderen ~~x~~ for Randbøl distrikt den østre side.
- 4) Diget opføres for fælles regning ved en dertil lejet mand og at arbejdet ikke kommer til at koste mere end 33 øre pr. favn, jordemoderen får indeståen for at betalingen ikke kommer til at overstige denne pris.

Randbøl Jordemoderhus den 15. aug. 1881
hegnsyndmændene haver modtaget i betaling 4,00 kr tilsammen,
halvt af hver af parterne.

Carl Bech amtsrådsmedlem
Ane Mortensen
hans Jørgen Pedersen formand
Hans Thomsen hegnsynsmand
Peder Jens Pedersen hegnsynsmand

Referatet er stillet til rådighed af Kristian Iversen, Vandel.

1899

O.E. Nathansohn

Skøde til O.E. Nathansohn den 12. januar 1899.

1899

P. Christensen

Skøde til politibetjent P. Christensen af 3. juli 1899

1900

Det Grønske Fideicommis

Skøde fra politibetjent P. Christensen til Det Grønske Fideicommis den 22. oktober 1900, lyst den 16. november 1900.

Jorden tilplantes og lægges til Randbølgaard Plantage, som var plantet i sidste halvdel af 1880'erne og ejendommens bygninger rives ned.

I dag er der intet spor at se efter denne landejendom.

Kilder og henvisninger:

- *Kristian Iversen, Vandel*
- *Landsarkivet for Nørrejylland*
- *Kort- og matrikelstyrelsen.*